

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
21:16	20:29	19:29	תל אביב
21:20	20:32	19:26	ירושלים
21:18	20:30	19:30	חיפה

שבת שלום ומבורך!
העלון טעון גניזה

אור הפרשה

פרשת תשע"ח

ט"ז תמוז תשע"ח ♦ גליון 20 ♦ פרשת בלק

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

מעלת ההתמדה

רק על ידי התמדה אפשר לראות תוצאות ולהגיע להשיגים מרשימים...

הכל מהשם!

בלק מבקש לקלל את העם היהודי, ושולח משלחת לבלעם - להזמין למסרתו הנלווה. בלעם היה רוצה ללכת, אך 'פתאום' משתבשת התוכנית והוא נאלץ לסרב להזמנה.

בלק לא מוותר, שולח שרים נכבדים יותר, מבטיח הון תועפות ומוכן לשלם בית מלא כסף זהב - ואינו מבין כי בלעם היה מקלל גם בחינם, אך הוא פשוט לא יכול. בסופו של דבר הוא מצליח לצאת לדרך, ושוב תוכניתו משתבשת, אתונו מקרטעת, רגלו נתקעת, דו שיח מוזר ופלאי בין בלעם לאתונו, התוכנית המקורית מופרעת ומשתבשת...

בלעם עדיין לא מבין את המסר, ומנסה להתחכם, בטוח שבסופו של דבר מזימתו תצליח. אך ללא הצלחה, בלק זועם על הכישלון הצורב, בלעם נאנח ומנסה להתנצל, וחושף שהוא לא יכול לעשות כלום, וכל הכלים שיפעיל - אינם שווים מאומה, כי בורא עולם מנהל את העולם.

זהו אחד המסרים החשובים העולים מפרשת השבוע, ופותרים לנו את העניינים. מתברר, שבני אדם עושים תוכניות, מנסים פעולות, רוקמים מהלכים בסתם ובגלוי, מתוך מטרה להגיע ליעד מסויים ומבוקש. כשהמהלך לא מצליח, כשהתוכנית נכשלת, כשקושי לא צפוי משבש את ההגעה ליעד - אנו עשויים להתאכזב, נוטים להישבר, עלולים להצטער...

כמה שמחה ואושר נוסף בחיינו, אם נתבונן ונשנן שבאמת בורא עולם כבר הכתיב מראש את התוכנית, חקק מזמן את מידת הצלחה, קבע לפני זמן רב את השלכות כל פעולה. השתדלות זו הינה חובה המוטלת עלינו לקיימה, אף שמידת הצלחתנו לא תלויה בה, ונקבעה מראש בידי בורא עולם.

כמה חביות מים מיליארדים של טיפות בבת אחת, האם יהיה חור באבן?! לא! כי צריך את הטיפה בכח ההתמדה, עוד טיפה ועוד טיפה, כך נוצר חור. וזה מה שראה רבי עקיבא את מעלת התמדה, מים יורדים בלי הפסקה אבל בהתמדה. אין דבר כזה שאדם חוזר בתשובה וזהו, צריך את ההתמדה "החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך" אל תעזוב מוסר! כי היא חייך!

וכתוב בזוהר הקדוש שאדם צריך תמיד לחשוש, שלא יודע את עיתו. אדם הולך מוחזק לביתו ולא יודע אם יחזור... וידוע שחז"ל הקדושים אומרים, "רצונך שלא תמות, מות עד שלא תמות", מה כוונתם בזה? שימו לב, הגמרא אומרת (ברכות ח), שיש הבדל בין מיתת צדיקים למיתת רשעים, מיתת צדיקים היא כמישקל בנייתא מחלבא, קלה כמו הוצאת שער מכוס חלב. ואילו מיתת רשעים היא כמו להוציא צמר גפן מקוצים. כמה קשה הדבר לרשעים פרידת הנשמה מהגוף. מדוע זה כך? פרוטקציה!?! אלא שימו לב, הצדיק כל חייו בהכנה לעולם הבא, הוא חושב על העולם הבא, לפני שהולך לשון אומר הוא וידוי, כי מכין את עצמו, אם ילך חלילה הוא נקי, עשה וידוי. בבוקר הוא קם מודה אני לפניך, הוא חי את העולם הבא. הפטירה בשבילו היא כמו לעבור מקומה ראשונה לקומה שנייה. אבל אדם שחשב רק על העה"ז, אם אומרים לאדם שלמחרת הוא ימות, כמה קשה לו, הוא יחשוב: מה עם כל העסקים, המיליארדים שאסף, לאן ילך הכל. קשה לו כמו הוצאת קוץ מצמר גפן.

זה אמרו ז"ל רצונך שלא תמות? מות עד שלא תמות. אם אתה לא רוצה להרגיש את צער הפרידה מעולם הזה, את הזקנה ואת המוות, התנתק מעולם הזה, הן כי אחריתך היא לא הכסף והתאוות אלא העולם הנצחי, המידות הטובות, המצוות, הסתכל על העולם הזה כעראי ולא כעיקר. שהכל יהיה טפל לתורה ולמצוות, הכל שער לעולם הבא. יש לך עסקים תדע שהכל זה בשביל להחזיק יתומים ואלמנות, בשביל להחזיק לומדי תורה. וזהו "מות עד שלא תמות" תמית עצמך מענייני העולם הזה עד שהכל יהיה טפל לתורה ולמצוות.

שנזכה להתחזק בתורה ובמוסר אמן.

מתוך דרשתו השבועית של הרב דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

תוב בזוהר הקדוש: בכה רשב"י ואמר אוי למי שיהיה בזמן המשיח, ואשרי מי שיהיה אז. מה הכוונה אוי לו ואשרי לו? אלא אומר הזוהר שלעתיד לבוא האמונה תהא קשה, אוי לו למי שיעזוב את התורה באותה תקופה, ואשרי אדם שיהיה בזמן המשיח, שלמרות כל הטומאה הנוראה, הוא יהיה ירא שמים גדול! לא חכמה בדור שלי להיות צדיק אומר רבי שמעון בר יוחאי, החכמה היא בדור המשיח, שרדיפת התורה ושנאתה תהיה קשה, והניסיונות קשים. מטר של עלייה בזמן חבלי משיח הוא כמו קילומטר בזמן של רשב"י!

ואין לך חיזוק טוב ומעלה גדולה כמו חיזוק בלימוד התורה, שזה ההידור הגדול ביותר. אין פותח דוד המלך את ספר התהילים? לא מזמור שיר ליום השבת אלא בפרק העוסק בתורה הקדושה: אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וגו' כי אם בתורת ד' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה. ופרק קיט המזמור הארוך מכולם מלא בשבחי התורה, בקשות לתורה.

מה היה דוד עושה, היה נוטל נבל וכינור ונותנו מראשותיו ועומד בחצי הלילה ומנגן בהם טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף. מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב. כ"כ שמח כמו אדם שמוצא ברחוב סכום עתק!

וכחות כאלה אפשר לקבל רק בשיעורי תורה ומוסר, כמו שאמרו ז"ל (קידושין ל) הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו. ואמרו עוד שם: אם פגע בך מנוול זה יצר הרע משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע אם אבן הוא נימוח שנאמר הוי כל צמא לכו למים ואומר אבנים שחקו מים.

אבל חז"ל לימדו אותנו כיצד שוחקים המים של התורה את אבני הלב, רק בקביעות של תורה ומוסר! כמו שמספרים חז"ל על רבי עקיבא (אדר"נ ו) שראה בבאר מים שמים הצליחו לנקוב חור באבן! והיה עקיבא דן קל וחומר בעצמו מה רך פסל את הקשה דברי תורה שקשה כבדל על אחת כמה וכמה שיוחקו את לבי שהוא בשר ודם. אומר רבי ישראל מסלנט, אם נשפוך בבת אחת

רגע חושבים
עמוד 4

פינת ההלכה
עמוד 3

פרשת השבוע
עמוד 3

סיפור לשבת
עמוד 2

סיפור לשבת

פרה אשר קופלסקי

כשהכל מתהפך לטובה

סיפור מרגש הממחיש לנו על ההשגחה הפרטית של הבורא עלינו...

היה זה בשנת תשנ"ג, לפני קרוב לחצי יובל שנים. בסימן טוב ובמזל טוב חגגה משפחת א. את שמחת אירוסים בתם, עם חתן מופלג בתורה ויראת שמים המתגורר בארצות הברית. כמקובל, סיכמו ההורים ביניהם את העניינים הכספיים, ונקבע כי הורי הכלה, משפחת א., יספלו ברכישה דירה לזוג הצעיר בבני ברק עוד קודם החתונה, ומועד החתונה ייקבע רק אחרי רכישת הדירה לבני הזוג, כדי להבטיח את כניסתם לקורת גג משלהם כבר לבילוי הנישואין.

כבר למחרת היום, התקשר אבי הכלה למתווכים שונים בעיר, וביקש כי יציעו בפניו דירות. במשך תקופה ממושכת התרוצצו ההורים והכלה בין דירות שונות, בניסיון לאתר את הדירה המתאימה. אלא שחודשים רבים חולפים, כבר חצי שנה נקפה - ודירה אין, ומועד החתונה מתעכב, ומתעכב, ומתעכב...

במשך אחד עשר חודשים, קרוב לשנה, נמשכה מלאכת החיפוש האינסופית. קרובי משפחה גוייסו, מכרים עודכנו, מתווכים ניסו, ההורים התרוצצו, והכלה לא הפסיקה להתפלל, עד שבסופו של דבר נמצאה הדירה המבוקשת, העונה על כל הקריטריונים:

סביבת מגורים טובה, לצד דירה נאה. אמנם הבנין ישן, אך גודל הדירה סביר. המחיר קצת יקר - \$17,000, אך אפשר לעמוד בו. לא להזדרז לחטוף את הדירה לפני שיהיה מאוחר. עד שנמצאה הדירה המיוחלת ואפשר להתקדם לחתונה, אי אפשר לאבד הזדמנות כזו...

'יש לי הרבה קופצים' - סח להם המוכר בחיוך מסתורי, 'אני לא ממרר לחתום... הראשון שיהיה פה עם כל הכסף במוזמן - זוכה בדירה!' - הלחיץ. 'אנחנו ממחרים להביא את הכסף, - השיבו ההורים מיד, 'רק אנא, אל תמכור למישהו אחר! עד שמצאנו דירה, כבר 11 חודשים מתעכבת החתונה! תן לנו כמה שעות, ונביא לך את כל הכסף!' אך המוכר מיהר להשיב: 'אני לא מחכה לאיש, הראשון שמביא את כל הכסף - זוכה בדירה!'

ההורים יצאו מהדירה הנכספת, מרוצים אך לחוצים. מצד אחד - סוף סוף נמצאה הדירה, אפשר להתחיל להתכונן לחתונה. מצד שני - יש לגייס סכום עתק תוך כמה שעות. הם התחילו בבנק, משם לגמ' חיס, וגם ביקשו הלוואות מקרובי משפחה. 'תבינו, זו לא דירה על הכף, זו חתונה כולה! אתם יודעים כמה אנחנו מחכים לרגע הזה, לחתום חוזה ולהתקדם לחתונה!'

כולם ניסו, בשעות הקרובות היה ביתם כמרקחה. כולם התרוצצו, משלוחנים התאמצו, שיקים נפדו, תוכניות חיסכון נשברו. בשעה תשע וחצי בערב נקשו ההורים בדלת הדירה כשמאה אלף דולה, שטרות ירוקים במוזמן, בידיהם...

'תיכנסו!', קיבל אותם המוכר בחיוך רחב, כשעיניו נוצצות לנוכח השטרות המסודרים, 'הבאתם את כל הכסף?'

'כמעט', השיב המוחתן, 'הבאנו מאה אלף דולה. השאר נשלים בימים הקרובים מאוד!' - הבטיח, מנסה לדבר על לב המוכר שלא מיהר לסגור 'המתינו קמעא' - ביקש מהם, 'יש כאן עוד מישהו, נראה מה הוא מציע...'. אמר, ועבר לחדר הסמוך. אחרי רבע שעה מתוחה ולחוצה חזר אליהם כשבפיו הודעה קצרה ומאכזבת מאוד: 'מצטער, הוא הצליח יותר מכם, הביא את כל הכסף, עד הדולר האחרון, במוזמן. סגרת איתו!' - אמר קצרות, והחווה באצבעו על הדלת...

לא היה טעם להתווכח, לא היה ענין לבקש. היה ברור כי כלתה ונחרצה הגזירה, הרוכשים האחרים מביאו את מלוא הסכום ולכן זכו בדירה הנכספת. בני הזוג א. ובתם הכלה יצאו מהדירה שבורים ומאוכזבים, וצנחו על הספסל הראשון ברחוב בחוסר אונים...

גם הדמעות לא המתינו מלבוא, וכהרף עין פרצו מעיני הכלה כנחל שוצף. 'אוי, כמה חיינינו...' - בייתה בצער, 'כמה רצינו, כמה התאמצנו, כמעט הגענו לדירה, כמעט הגענו לחתונה! איזו אכזבה!' - זעקה בכאב, ואביה לא מצא את המילים לחזק את נפשה השבורה...

שעה ארוכה של פנמת הכאב חלפה, עד שהאב התאושש. 'בבנין הסמוך גר הרב טויסיג', אמר לבני משפחתו, 'אעלה אליו ואסיח את אשר אירע, אולי ימצא מילים בפיו לנחמנו!' - הוסיף בתקווה, וכעבור כמה דקות נקש בדלת בית הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, אשר סיפר לנו את הסיפור והעיד בפנינו על פרטיו.

מיד כשנכנסו ותיאר בארוכה את הפרטים, לא הצליח גם האב לכבוש את דמעותיו. ההמתנה הארוכה היצפה אותן, האכזבה הקשה לא נתנה לו מנוח, הדירה האבודה

נראתה לו ככאב שאי אפשר להכיל. הרב טויסיג האזין בקשב רב, שמע את כל הפרטים, ונאנח בהשתתפות בצער. רק אחרי כמה דקות, השיב ואמר: 'מה שעברתם באמת כואב ומאכזב, אך אספר לכם שיש ברשותי ספר קטן בשם 'קונטרס הצוואה', ואני נהנה לעיין בו ולהתעודד במצבים כאלה, הבה נעיין בו יחדיו...'

הרב טויסיג והמחותן החלו לעיין בין סעיפי פרק א' בספר, בו מתאר המחבר התמודדות של אחד שרצה רווח מסוים, משרה נחשקת או דירה מבוקשת, והתאכזב לגלות שמישהו אחר שם ידו על המציאה והצליח להשיגה, והוותר אותו מאוכזב מאחור... הוא מעודד את הקורא לבל יתאכזב ויישבר, כי 'אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, וכי מה שמוכן בשבילך - בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך... וגם יכול שעל ידי מניעת הרווח מזה ירוויח ממקום אחר יותר...' - כלשונו.

הרב סיים לקרוא והסביר למחותן בפנים מאירות: 'אנשים עשויים לחשוב: הרי הייתי יכול לחתום את העסקה הזו ולהרויח ממנה יפה - איך פתאום מישהו זר נכנס לתמונה והצליח? הרי הייתי כמעט סגור על הדירה המקסימה הזו, המיקום, הנוף, המחיר - הכל התאים ל... - איך זה שפתאום מישהו אחר לקח אותה? הרי תכננתי להשיג את המטרה בדרך מסוימת - מה גרם לכך שהתוכנית השתבשה, שניסיונותי כשלו?'

המחותן הקשיב מרותק, הוא חש כי הדברים מיעדים בדיוק ללבו, הן כך בדיוק הוא מרגיש! והרב הוסיף והסביר: 'אך כמה טוב ומחוק לגלות, שהמחשבה הזו מוטעית מיסודה. הן לבורא עולם יש תוכנית סדורה מראש, מי ישיג את העסקה הנוצצת, מי יקבל את המשרה הנחשקת, ומי יגור בדירה המרווחת! הוא כבר קבע והכריע מי יצליח ועד כמה, הן הכל כבר קובע, ברור ונחרץ, מלמעלה! רק אנו - בני האדם, עשויים לטעות ולחשוב שאנחנו עושים משהו, כאילו קובעים מה יהיה, כאילו מאמצונו יכריעו את הכף... אבל באמת זהו משחק דמיוני, כי בורא עולם כבר קבע את התוכנית ואת הדרך ואת התוצאה ואת ההשלכות, והחלק שלנו מתחיל ונגמר בלעשות השתללות במידת האפשר, ואם לא הצלחנו - זהו סימן מובהק כי משימים סידור אחרת, והתוכנית האלוקית הסדורה קובעת משהו אחר, טוב בהרבה!'

המחותן התרגש, והודה בחום על הדברים מחממי הלב, שפתחו לו צוהר חשיבה חדש והבנה מעמיקה עד כמה אין להתאכזב ואין להישבר, כי התוכנית כבר מסודרת, ובוודאי גם בתו הכלה תגיע לדירה היעודה לה. 'חזק והתחזק!' - סיים הרב טויסיג, 'תאמין כי הכל מלמעלה, עשית את שלך והקדוש ברוך הוא יש לו דרך משלו, והוא יובילך לדירה הנכונה!'

המשך הסיפור מפתיע, אפילו מטלטל. לא חלפו 24 שעות, וביום המחר, בשעת ערב מאוחרת, התקשר אבי הכלה שוב לבית הרב טויסיג. 'כבוד הרב', הוא אומר בסערות רגשות, 'לא תאמינו מה קרה! התברר כי מוכר הדירה לא היה אלא נוכל, שהשתלט על דירה לא לו, ועשה מצג שוא של מכירה. הוא לקח את הכסף ונמלט לחו"ל, אף שהבטיח כי יתייצב היום אצל עורך הדין להסדיר את החוזה. לא ייאמן, ברוך המקום שהצילנו מידיו של נוכל רמאי זה!'

לא תמיד רואים בעיניים כי הקדוש ברוך הוא מציל, במקרה הזה לא היה ספק. הרי היה המוכר נענה לתחינות השבר של המחזנתים והכלה - הכסף היה יורד לטמיון, לא היתה דירה וגם לא כסף! הקדוש ברוך הוא הצילם מהמוכר הנוכל, וממונם היה להם לשלל!

אך זו רק ההתחלה, כי יומיים אחר כך, שוב התקשר המחזנת לביתו של הרב טויסיג. 'מגיע לנו מזל טוב', אמר בשמחה גלויה כשדמעות אושר קוטעות את שטף דיבורו, 'כי בדיוק היום התקשר אלי קבלן מוכר, והציע לי אחת משתי דירות אחרונות שנתרו בבנין שבנה. כבר חתמנו חוזה, על דירה חדשה וגדולה מקודמתה, ב-13,000 דולה, יותר זול מהעסקה ההיא! הודו להשם כי טוב!'

הרב טויסיג התרגש עמו, משמח לשמוע סוף טוב לסיפור שנראה כאוב בתחילה... 'הרי זה בדיוק מה שראינו בספר' - המשיך המחזנת בהתלהבות, 'שבאמת אין סיבה להצטער כשנוחלים אכזבה, כי זו התוכנית של בורא עולם, ובוודאי היא טובה ונכונה ומועילה! הרי בזכות השיבוש הזה - ניצלנו מהנוכל, וזכינו בדירה טובה וחולה יותר! מסלול החיים שלנו, כולל מגוון יעדים שאנו רוצים להגיע אליהם, אנו יוצרים תוכניות, מתאמצים באמת, רוקמים מהלכים ומנסים להצליח. אך לא תמיד המאמצים צולחים, תוכניות משתבשות, רעיונות נגזים, לפעמים פושטת בלב אכזבה קשה ומרירה, כי היום לא הלך כמו שצריך, ופלוני זכה במשרה בה רצית... ופקק תנועה ביטל פגישה חשובה... ואיחרתי את האוטובוס בחצי דקה... קושי לא צפוי שיבש את התוכנית... החברותא שכה חשקתי בה - בדיוק סגר עם מישהו אחר...'

אך ככל שנדע ונאמין ונפנים שבאמת תוצאות מהלכינו נקבעו מראש, יש לעולם תוכנית סדורה ומדויקת, ומה שהשתבש - כך רצוי וראוי, ומה שהלך - הצליח כי כך רצה מי שקובע באמת את התוכניות - ייקל עלינו לעבור את רגעי השבר הללו, ולנהל את חיינו ברוגע ובשלווה, ללא פחדים ולחצים מיותרים. הרי הכל נקבע בידי בורא עולם, הרי כבר ברור אם אצליח אם לאו ועד כמה, ואם אצליח להגיע ליעד הנכסף ומתי - אז מה יש לדאוג, ממה יש להילחץ?'

לא כל מה שנראה לנו כהצלחה - הוא באמת כזה, ופעמים שהכישלון הוא הוא הצלחה גדולה. רק בורא עולם שסידר את התוכניות וקבע אותן מראש, יודע והגדיר מה תהיה הצלחה ומה יהיה כישלון, ובאיה מהם אזהרה... כשאנו אומרים מדי בוקר 'שעשה לי כל צרכי' - ננצל את הרגע הזה להיזכר כי התוכנית להיום ולמחר ולעולמי עד כבר קבועה והוכרעה, ובורא עולם סידר אותה באופן הטוב ביותר עבורנו!

פרשת בלק

בפרשה התורה מאריכה בפרטי הנסיגות שניסה בלעם להזיק לעם ישראל ע"י קללותיו. וכבר ביארו חז"ל (גמ' ברכות ז ע"א) שהצלחתו של בלעם בענין הקללות מפני שהיה יודע לכווין את הרגע שבו הקב"ה זועם בכל יום, וברגע זה היה מקלל את מי שנתבקש להזיק לו. ובאותם ימים הקב"ה לא כעס, וממילא לא יכל בלעם לקלל את עם ישראל. וזהו שאמר הנביא "עמי זכור נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם..למען דעת צדקות ה'". עד שלבסוף בלעם נתן עיצה לבלעם להחטיא את בני ישראל בבנות מואב, ונפלו במגיפה עשרים וארבע אלף.

ויש כאן להתבונן בכמה דברים: א, מדוע באמת יש את הצורך הזה שהקב"ה כועס בכל יום רגע. ב, עוד יש להתבונן למה בלעם חיכה עד הרגע האחרון ורק אז נתן את עצתו הרעה הזו, למה מיד כאשר

ונפלאות מעל גדרי הטבע, ירידת מן בכל יום, ענני כבוד, שמלתך לא בלתה, ורגליך לא בצקה. לכן הם היו זקוקים ביתר שאת להנהגה של "א-ל זועם בכל יום" כי במצב שאין בו יראה עלולים שלא לעמוד בניסיון ולהכשל בחטא.

אולם באותם ימים שבלעם רצה לקלל את ישראל לא שלטה בעולם הנהגת הדין של "א-ל זועם בכל יום" כי אילו היה הקב"ה כועס, או בלעם היה מצליח לקלל את בני ישראל. ומכאן הנהגת מידת חסדו יתברך "למען דעת צדקות ה'", לא כעס. אך מאידך כיון שבאותה תקופה היתה חסרה הנהגה מידת הדין שתגרום פחד ויראה, נותר מצב שאותם שלא חטאו רק מכח 'מידת היראה' כעת לא להם את הכח לעמוד מול הפיתויים של היצר הרע.

ומעתה מבואר מדוע בתחילה לא יעץ בלעם את עצתו, כי חשב שאין סיכוי שבני ישראל יחטאו, בעוון כה חמור, כי יש להם יראת ה'. אך כאשר ניסה לקלל וראה "מה זועם לא זעם ה'", הבין שכיון שאין כעת את 'הנהגת הדין' ממילא יש כעת את הסיכוי שיכולים להכשל בחטא זה, ולכן רק אז אמר "לכה איעצך" השיא עצה להכשילם בזימה. כי כאשר הנהגת הדין אינה שולטת הרי זה הזמן להכשילם בחטא. ואכן נפלו בחטא אותם שעבדו רק מיראה.

הרב משה דיין שליט"א ראש הכולל "קנין הלכה" ומדריך חתנים בישיבת אור דוד

הקב"ה אמר לבלעם שלא ילך עמכם, היה אז שולח את העיצה הזו לבלק. ג, גם יש להבין כיצד דור דעה של ישראל נכשל בעבירה כה חמורה.

בספר 'מכתב מאלהיה' מבאר הגה"צ ר' אליהו דסלר זצ"ל שהנהגה זו "א-ל זועם בכל יום" מוכרחת לקיום העולם. הנה הקב"ה מנהיג את עולמו בשני הנהגות יחד מצד אחד יש את הנהגת מידת החסד ומצד שני צריך גם את מידת הדין. 'הנהגת החסד' היא ההשפעה שהקב"ה משפיע בעולם שפע של טובות בגשמיות וכפי שאנו אומרים בברכת המזון 'הזן את העולם כולו בחן בחסד בריוח וברחמים רבים', אילו מידת החסד לא היו בני אדם זכאים לקבל את מזונם ושאר צרכיהם הפשוטים. וכל שכן הניסים שבכל יום מתרחשים מסביב האדם בכל יום. ועל זה נאמר בתהילים (פרק נב) "חסד א-ל כל היום".

ויש גם את 'הנהגת הדין' היא 'זעמו של הקב"ה בכל יום'. הנהגה זו נדרשת כיון שאי אפשר להנהיג את העולם רק בהנהגת החסד ללא הנהגה של יראת העונש, כי אז עלולות להתרבות תאוות העולם. כי כאשר בעולם יש שפע גדול בהשפעה של מידת החסד, יש נטיה אצל הבריות למלאות את תאוותיהם. ולכן צריך גם את הנהגת הדין של "א-ל זועם בכל יום" כדי שבני אדם יפחדו וייראו מהעונש. הצורך ביראת העונש קיים בכל זמן ובפרט בדור דעה שזכה להנהגות מיוחדות ניסים

מי ששכח ובירך על מאכל או משקה ולפני שטעם נזכר שהיום צום יטעם כל שהוא מן המאכל או מהמשקה, כדי שברכתו לא תהיה לבטלה (משום שברכה לבטלה לדעת מרן השולחן ערוך זה איסור דאורייתא ואיסור אכילה ביום התענית הוא מדרבנן, ואע"פ שיש אומרים שחיוב התענית הוא מדברי קבלה מכל מקום זה בוודאי אינו חיוב מדאורייתא), אולם פשוט שאחר שטעם אסור לו להמשיך לאכול או לשותת וצריך להמשיך ולהתענות.

צריך לומר "עננו" בתפילת שמונה עשרה, ומנהג הספרדים לומר "עננו" בתפילת שחרית ובתפילת מנחה (וכל זה בשלוש הצומות י"ז בתמוז, צום גדליה, עשרה בטבת, ובתשעה באב אומרים "עננו" גם בתפילת ערבית שמתחיל הצום), ומנהג האשכנזים לומר "עננו" רק בתפילת מנחה.

היחיד שמתפלל שמונה עשרה אומר "עננו" באמצע ברכת "שמע קולנו" והשליח ציבור בתפילת החזרה בקול רם אומר "עננו" ברכה בפני עצמה בין ברכת "גואל ישראל" לברכת "רפאנו", והטעם שקבעו שם משום שנאמר "יהיו לרצון אמרי פי, והגיון לבי לפניך, ה' צורי וגואלי" אמרי פי זה תפילה, ובמזמור שאחריו כתוב "יענך ה' ביום צרה", נמצא שיש לסמוך גאולה לתפילה, וכשאומר ברכת "גואל ישראל" הרי זה גאולה ולכן אומר "עננו" שזה תפילה שה' יתברך יענה בתפילתנו שאנו בצרה.

אם שכח לומר "עננו" בברכת "שומע תפילה" הדין הוא:
1. אם נזכר באמצע הברכה של "שמע קולנו" יחזור למקום אמירת "עננו" ויאמר שם "עננו" וימשיך את הברכה.
2. אם נזכר אחרי שאמר "ברוך אתה ה'" לא יסיים למדני חוקיך אלא יחתום "שומע תפילה" וכן אם כבר חתם "שומע תפילה" הדין הוא שבשניהם לא יאמר "עננו" בין ברכת "שומע תפילה" לברכת "רצה", אלא יאמר "עננו" בסיום התפילה אחר "אלוהי נצור", ויחתום בלא הזכרת שם ה'.

הרב רועי גנון כותב את מדור ההלכות באתר הלכות נוספות נכנסו לאתרתנו: Rabenu.com

צום י"ז בתמוז

ביום ראשון יחול צום י"ז בתמוז, והשנה הוא צום דחוי, ויש בזה קצת נפקא מינה לענין חתן ואבי הבן (והיינו שעושה לבנו ברית מילה באותו יום) והמהול, שבצום דחוי של י"ז בתמוז אינם צריכים להתענות.

אולם שאר האנשים כולם חייבים לצום (חז"ל מהפסוקים כגון יולדת ומעוברת וכו'), ואע"פ שאדם עובד ביום זה צריך לצום למרות שתענית מפריעה לו בעבודתו (ואם יוכל לבקש יום חופש ממעסיקו עדיף כדי שיהיה לו הצום יותר קל).

נאמר בספר זכריה (פרק ט' פסוק יט) "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים", ואמרו חז"ל במסכת ראש השנה (דף יח' עמוד ב') שצום הרביעי זה צום י"ז בתמוז, וצום החמישי זה צום ט' באב, וצום השביעי זה צום ג' בתשרי (צום גדליה), וצום העשירי הוא צום י' בטבת (ומונין את החודשים מניסן שהוא ראש החודשים לפי התורה הקדושה). והטעם שכל ישראל מתענים בימים האלו זה מפני הצרות והדברים הקשים שארעו בהם, וכדי לעורר את הלבבות ולפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ולפשפש במעשה ידינו ולחזרה בתשובה.

המשנה במסכת תענית (דף כו' עמוד ב') אומרת חמשה דברים ארעו בי"ז בתמוז:
1. נשתברו הלוחות - כאשר משה רבינו ירד מהר סיני וראה את עם ישראל שחטאו בעגל שבר את

הלוחות, ודבר זה היה בי"ז בתמוז.
2. בוטל קורבן התמיד - בימי בית המקדש היו מקריבים קורבן התמיד בכל יום, וביום י"ז בתמוז בוטל התמיד.
3. נבקעה העיר ירושלים שהייתה במצור - בזמן בית המקדש השני.
4. שרף אפוסטמוס הרשע את התורה - יש אומרים שאפוסטמוס היה שר יווני ושרף את ספר התורה שהייתה מונחת בעזרה שבבית המקדש וזה היה הספר המדויק שהיה בידם והיו מגיחים ממנו שאר ספרי תורה, ולכן שריפתו הייתה צרה גדולה לעם ישראל, ויש אומרים שהיה בימי הרומאים.
5. הועמד צלם בהיכל - יש אומרים שזה אותו אפוסטמוס, ויש אומרים שמונשה המלך הוא זה שהועמד צלם בהיכל.

צום י"ז האיסור הוא רק באכילה ובשתיה, אבל שאר האיסורים שאסורים בתשעה באב כנעילת הסנדל וכו' מותרים בצום י"ז בתמוז, ולכן מעיקר הדין מותר להתקלח ביום הצום עצמו, ואפילו במים חמים, והמחמיר שלא לרחוץ כל גופו במים חמים תבוא עליו ברכה, אולם מותר לטבול במקוה במים חמים.

תחילת הצום הוא מעלות השחר עד צאת הכוכבים, ומכל מקום אם ישן בלילה שלפני התענית וקם משנתו באמצע הלילה אסור לו לאכול ולשתות אפילו שעוד לא התחיל הצום, מכיוון שהלך לישון הסיח דעתו מן האכילה והשתיה ולכן נחשב כאילו נכנס לתענית, ולכן אדם שרוצה לאכול ולשתות לפני עלות השחר צריך לעשות תנאי לפני שהולך לישון שכוונתו לקום במהלך הלילה לאכול ולשתות, ובמידה וישכח ולא עשה תנאי וקם לפני עלות השחר אסור לאכול, אולם אם מרגיש צימאון השותה יש לו על מי שיסמוך ובפרט אם רגיל לקום ולשתות במהלך הלילה.

אין מן הנכון לשטוף את הפה ביום הצום, אולם בפחות מרביעית במקום צורך מותר, ויהרר שלא יבלע את המים, ולכן מי שקשה לו בבוקר שהוא קם משנתו לא לצחצח שיניים ביום התענית, או שיש לו ריח רע מפיו מותר לו לצרוב שיניים או לשטוף את פיו, וכמובן שיזהר שלא יבלע את המים, ויכניס לפיו פחות מרביעית (81 גרס).

ואז גילה החוקר החרוץ את הקשר: **מקלונים דמויי מקלוני אוזניים!!** חוקרי המשטרה לזיהוי פלילי בבואם לזירת פשע, אוספים דגימות ד.נ.א בעזרת מקלונים עטויי כותנה בקצותם. כל המקלונים בכל מקרי הפשע המדוברים יוצרו בחברה אחת בגרמניה. עוד בדיקה קטנה, והטעות הענקית התבררה: למרות שהמקלונים אמורים להיות סטריליים לחלוטין ונטולי מגע אנושי כלשהוא, התברר שעובדת אחת לא זהירה במפעל הגרמני, עבדה פעמים רבות בידיים חשופות וללא כפפות. וכך, המקלונים הגיעו למשטרה עם דגימות ד.נ.א שלה, בעקבות חוסר אחריותה של העובדת במפעל.

אחרי 15 שנה של חיפושים אחר "הפושעת", הון עתק שהושקע ושעות אין סופיות של חקירה, התברר שהפושעת הכי מבוקשת באירופה, פשוט לא קיימת.

וכך, נתן לנו בורא עולם, תזכורת נוספת מי באמת בעל הבית פה. יכול האדם לתכנן, לרוץ, להזיז עולמות ועצת ה' היא תקום.

ההיסטוריה האנושית והעולמית מלאה בסיפורים מעין אלה. גם בלשצר הרשע קיבל שיעור כזה מבורא עולם. בלשצר, בנו של נבוכדנצר קיבל הודעה מדניאל שהוא עומד למות ולאבד את ממלכתו לטובת יריביו ממדי ופרס. הוא מיאן לקבל זאת. באותו לילה הציב משמר גדול ביותר של חיילים סביב ארמונו והוציא צו שאין להכניס שום אדם לארמון במשך הלילה ללא יוצא מן הכלל ואפילו יאמר שהוא המלך עצמו. מי שיפר צו זה, יהיה מי שיהיה אחת דתו להמית. זאת משום שבלשצר לא רצה לקחת ולו את הסיכון הקל ביותר שיהווה חשש לחייו. הכל נלקח בחשבון. אבל ההשגחה העליונה חשבה אחרת: באותו לילה תכפו את המלך כאבי בטן עזים והוא הוצרך לנקבו (חדרי השירותים היו באותה תקופה מחוץ לבתים) בהיסח דעת של השומרים הם לא הבחינו ביציאתו. לאחר שחזר לארמונו לא נתנו לו השומרים להכנס, ומשהתעקש ואמר שהוא עצמו המלך לא הקשיבו השומרים לדבריו והרגוהו ע"פ ציווי המלך...

גם בלק הנביא הגדול, שידע דעת עליון, תכנן לקלל ויצא מברך. ביקש כבוד, גדולה ועושר ויצא מבויש ונכלם. כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'.

הרב יהודה שמעוני מגיד שיעור בישיבת אור דוד
Rabenu.co.il למגוון הרצאות הרב כנסו לאתרנו:

הפושעת המסתורית

הסיפור המדהים הבא קרא באירופה, סיפור ששלח את חוקרי משטרת אירופה למרדף אחר רוח רפאים במשך לא פחות מ- 15 שנה. הכל החל במקרה פשע בגרמניה באביב תשנ"ג, שם מצאו החוקרים עקבות ד.נ.א בזירת האירוע. אותן עקבות המשיכו להופיע בעוד ועוד מקרי פשע שונים שהתבצעו באירופה, בעיקר בגרמניה, וכולם הצביעו שישנה פושעת שנמצאת בכל זירות הפשע.

המשטרה ניסתה למצוא את הפושעת על פי דגימות ה.ד.נ.א, אך היא לא נמצאה. היא הופיעה בביורו בבדיקות המשטרתיות, אך היא היתה כל כך מתוחכמת, שלא הצליחו למוצאה בפועל. לאחר עשור של חיפושים וניסיונות נואלים לעלות על עקבותיה, הכריזו השלטונות המיואשים על פרס של 3 מיליון יורו למי שיביא לתפיסתה. אך גם זה לא הועיל.

שנתיים מאוחר יותר עקבות ה.ד.נ.א של הפושעת המסתורית הופיעו שוב, אך הפעם בצרפת. לאחד החוקרים הצרפתים זה לא היה נראה הגיוני. אירועי הפשע והמרחקים ביניהם לא התאימו לפרופיל של אדם אחד ולפושע אחד. הוא החליט לבחון שוב את כל עשרות המקרים שבהם האישה הזאת מבוקשת, ולנסות לגלות מה המשותף ביניהם, והאם יש קשר הגיוני כלשהוא.

מהיום אפשר לתרום בכל מקום

מהו מכשיר "קהילות"?

קהילות הינו מכשיר המאפשר לתרום ישירות לארגונים ארציים ומקומיים בכל רגע נתון מכל מכשיר "קהילות".

תשלומים

ניתן לתרום למוסדותינו במכשיר "קהילות" גם בתרומה חד פעמית וכן ניתן לבצע תרומה בהוראת קבע.

איך משלמים

במכשיר זה ניתן לשלם באמצעות העברת כרטיס האשראי. התשלום היינו בטוח ומוגן.

לפרטים נוספים

Rabenu.co.il 03-5701212